

Zondag 21 juni 2026
eerste van de zomer

Lezing uit de profetie van Jeremia = lied: 'Gestuurd op wegen ongedacht' – lied 831

*In wisselzang: Coupletten: vg: 1+2+3+6+9;
allen: 4+5+7+8; Refreinen: allen*

Evangelielezing: Matteüs 10, 16-33

Lied: 'Belijdt mij voor de mensen'

(t. Henk Jongerius, m. Frits Mehrrens; Petrus en Paulusbundel 173)

Overweging

Laat ik eens beginnen met een open deur: het is warm! Nu, vanmorgen, gaat het nog wel. Maar oei, in de middag...

Weer om niet teveel te doen. Om kalm binnen te blijven en pas 's avonds een ommetje te maken. Om met vakantie te zijn. In Limburg; Italië; Polen; de Dolomieten – om enkele plaatsen te noemen waar op dit moment Hoevelakers rondlopen. Of rondfietsen. We verlangen naar ontspanning. Naar rust. Naar een cappuccino of een biertje op een terras.

En dan zingen we dit lied, het lied van Jeremia. 'Met Gods verdriet ben ik bekleed'; 'ik ben gevangen in zijn stem'. Heftige en moeilijke emoties. Ver kan het van je af staan. Hier heb ik eigenlijk geen zin in, denk je misschien wel. Het lied schuurt met onze zin in vakantie. Met het lome gevoel dat je kunt krijgen door de warmte. En met de dingen die in deze tijd je aandacht vragen, stuk voor stuk leuk, maar wel wat veel: jaarlijkse bbq's, kinderen of kleinkinderen die slagen voor het examen of die een eindmusical opvoeren, feestjes, afsluitende etentjes, noem maar op – geen maand is zo vol activiteiten als juni.

Onszelf een beetje verstoppen voor de ernst van het leven – dat willen we wel af en toe. Dat hebben we soms nodig.

Maar we weten dat niet alles ineens vrolijk wordt als we ons verstoppen.

Twee mensen gedenken we straks. Nia Ritmeester en Jan Woldman. Ze hebben een mooie leeftijd bereikt... maar ze laten familie en vrienden achter. Er is gemis; er is leegte; verdriet om wat niet meer terugkomt. Verdriet om onze eindigheid.

Ook in deze zomerse dagen nemen we onszelf en onze zorgen mee. Om een aarde die opwarmt. Om de natuur die in snel tempo verschaalt, klimaat dat verandert. Om wat er gebeurt op het wereldtoneel, om een wereld waarin megalomane heersers over lijken gaan.

We willen leven zoals Jezus ons voorleeft, met een open en liefdevol hart – maar de wereld kan aanvoelen als een plek vol wolven, zoals Matteüs schrijft. Dat lied van Jeremia is niet dat van een profeet van lang geleden; het is het lied van ieder die zich vandaag de dag soms machteloos en overrompeld voelt door de hardheid en domheid en het egocentrisme van mensen. Mensen zoals wij...

Jezus roept ons op stand te houden. Hoe erg je ervaringen met mensen ook zijn, hou vol! Hij spreekt moed in. Probeert te troosten. Wil je verzoenen met je leven: 'een leerling staat niet boven zijn leermeester en een slaaf niet boven zijn heer.' Hij gaat erg ver. Hij roept op tot radicale moed. Ze kunnen je doden, zegt hij, maar zorg dat ze geen macht krijgen over je ziel. Weet dat je altijd geborgen bent bij God.

Het doet me denken aan de moed van Etty Hillesum. Er wordt momenteel een serie over haar uitgezonden op de zaterdagavond. In de oorlog weigerde ze om onder te duiken. 'Dan moet iemand anders in mijn plaats op transport,' zei ze. Vrijwillig ging ze naar Westerbork om mensen in het kamp bij te staan. Het gaat er niet om *waar* je bent, schreef ze in haar dagboek, maar *hoe* je er bent. Hoe je je gedraagt in welke situatie dan ook. Ze geloofde in haar innerlijke vrijheid en in haar contact met God dat niemand haar kon ontnemen, zelfs niet in een concentratiekamp. Ze koos ervoor het 'lot van haar volk', zoals ze het zelf noemde, te delen. Niet uit passiviteit. Maar vanuit een gevoel van verbondenheid en liefde.

We bewonderen Etty. Maar is dit de norm? Kunnen wij allemaal een Etty zijn? Of kunnen we zoals Jezus zijn? Als we de lat zo hoog leggen, verlamt ons dat alleen maar. Dan voelen we ons nóg machtelozer. Want we denken: zo moedig ben ik niet...

Bedenk, ik zend jullie als schapen onder de wolven... Wees niet bang voor hen die wel het lichaam maar niet de ziel kunnen doden... Als Jezus dit zegt, wat is dan zijn bedoeling? Wil hij dat we ons allemaal gedragen als helden? Dat we ons geloof uitspreken ook wanneer dat ons het leven kost?

Of is dat iets wat wij hierin horen, maar niet wat Jezus bedoelt te zeggen?

Zelf vermoed ik dat laatste. We kunnen teveel vastzitten in de gedachte te moeten presteren. Het is

wat door de maatschappij van ons gevraagd wordt. Iets wat we ook van onszélf vragen. Presteren. Maar geloven is geen prestatieslag waarbij we de held moeten uithangen.

Jesus spreekt woorden van troost. In een tijd van gevaar en vervolging legt Matteüs hem deze woorden in de mond. Niet om de 'mensen van de weg', zoals christenen zich toen noemden, op te roepen tot heldendaden. Niet om hen ertoe te brengen roekeloos te sterven. Maar om hen, en ons, eraan te herinneren dat we veilig zijn. En dat we de wereld niet in ons eentje hoeven te redden.

Misschien is dat wel waardoor Jeremia zich zo vertwijfeld voelt; en komt daar ons gevoel van machteloosheid vandaan: dat we de wereld willen redden. Omdat we dát als onze opdracht zien. Maar dat is niet de opdracht. Ook voor Jeremia niet. Zijn roeping, en ook onze roeping, is niet om de wereld te verbeteren, maar om in je eigen kleine kring het goede te doen. Er te zijn namens God. Om in daden van mildheid en liefde te getuigen van de Levende. En om zo levende getuige te zijn van een andere werkelijkheid – juist op de vierkante meters waar jij leeft.

De wereld van de nieuwsberichten schreeuwt het hardst. Het bolwerk van de macht, van Poetin en Trump en Netanyahu. De wereld van het grote geld en het cynisme. De wereld waar een meisje van elf wordt verkracht en vermoord. Voor we het weten maken we de vergissing te denken dat het nieuws ons vertelt wat het meest belangrijk is. Denken we dat de machtigen gelijk hebben in hun overtuiging dat alles draait om hen. We worden er moedeloos van. We gaan geloven dat kwade krachten sterker zijn dan goede. Dat het kwaad het gaat winnen. We zien dan iets anders over het hoofd. We zien de buitenkant van de macht. We zien niet de onderstroom. Die haalt het nieuws niet, maar vormt wel de basis die de wereld draagt. De machthebbers breken af, maar miljoenen onzichtbare daden van vriendelijkheid, zorg en liefde houden deze aarde elke dag weer draaiend. Echte veranderingen gebeuren niet in de paleizen van de regeerders, maar overal waar mensen kiezen voor verbinding. Dat is niet naïef; dat is de werkelijkheid.

Ik denk aan wat een vriend me de afgelopen week vertelde. Hij reed een busje met een groepje jongeren met een verstandelijke beperking. Ze gingen een dagje uit.

Overal ontmoetten ze vriendelijkheid.

Albert Heijn en Jumbo geven een mand vol etenswaren mee, inclusief de gratis uitleen van een koelbox. Een beheerder van een strandtent laat ze gratis de wc gebruiken. Een man met een hond

neemt de tijd, laat het dier aaien, beantwoordt vragen.

Het kwaad is luidruchtig – maar het goede is hardnekkig, gestaag, vasthoudend en alles doordringend. Een goddelijk mysterie, zoals het altijd en overal aanwezig is.

Jeremia klaagt: 'zo ongelegen komt zijn woord, een fluistering die ongehoord zich in mijn bloed gedrongen heeft'... Het laat je niet meer los, dat woord. En als je er je oren en hart voor opent, neemt het je in beslag. 'Ik ben gevangen in zijn stem; Hij zit me in het bloed', moppert Jeremia. Maar hij zegt ook: 'Hij is een woord dat niet verwaait, een vuur waarin de liefde laait'...

Gods laaiende vuur is geen uitslaande brand die in één klap de wereldpolitiek verandert.

God is hoorbaar in de fluistering. God is zichtbaar in miljoenen daden van liefde. God is werkelijkheid in het feit dat wij, ondanks alles, blijven geloven dat het zin heeft om de ander te zien. Hij is er in iedere daad die cynisme weerspreekt. Hij is aanwezig in de stroom van zachte krachten in ons allemaal. Dat maakt, zoals het lied van Jeremia zo mooi besluit, 'ons bittere leven zoet'.

Muziek: Johan Sebastian Bach: Praeludium in d moll (BWV 539)

Lied: 'Behoed mij, o God' – lied 16b – driemaal